

Marc Domènech exposa dibuixos dels anys seixanta de l'escultor barceloní

Ritmes de Moisès Villèlia

ART I ARTS

JUAN BUFILL

L'exposició *Moisès Villèlia. Papers. Anys 60*, que presenta la galeria Marc Domènech fins al 6 de novembre, és una de les més destacables de les que se celebren aquesta tardor a Barcelona. Mentre les obres de Joan Miró i Pablo Picasso dialoguen –per fi– als seus museus barcelonins, mentre el Macba exposa l'obra de Nancy Holt i el MNAC reivindica les figuracions de la segona postguerra mundial, algunes galeries privades també ofereixen mostres ambicioses i amb valor històric, fruit d'investigacions que descobreixen facetes inèdites, oblidades o poc difoses d'artistes rellevants, de manera que s'anticipen als museus i centres d'art institucionals.

Villèlia (Barcelona, 1928-1994) és conegut principalment com a escultor, i les contribucions més singulars a aquest art les va desenvolupar en suport de fusta de bambú i sobretot als anys setanta i vuitanta. L'actual mostra de la seva obra sobre paper feta als anys seixanta recorda i revela altres registres de l'artista. Les escultures en filferro i en bambú podrien evocar un Naum Gabo i un Calder transfigurats per la subjectivitat selvàtica i l'original imaginació material de l'artista barceloní, però aquests dibuixos expressen d'una altra manera – amb mitjans bidimensionals o amb el gairebé relleu que significa un dibuix encunyat– ritmes i harmonies musicals, relacions dinàmiques i camps d'energia. És un Villèlia pròxim, de vegades, al món natural, líric i utòpic de Magda Bolumar, la seva dona. Seria molt interessant que algun museu d'art contemporani presentés una retrospectiva conjunta i interdisciplinària de la parella formada per Villèlia i Bolumar.

Galeries i galeristes. Aquesta tardor han tancat diverses galeries de Barcelona. N 2 –dirigida per Josep Anton Carulla– es va acomiadar amb un homenatge pòstum al galerista Ignacio de Lassaletta. L'època

GALERIA MARC DOMÈNECH

'Sense títol' (1960)

Tinta sobre cartolina, de Moisès Villèlia,

a la mostra que Marc Domènech dedica a la seva obra en paper dels seixanta

Aquesta tardor han tancat diverses galeries de Barcelona, com ara N 2, Quadern Robot i Contrast

en què els dos galeristes eren socis, van presentar exposicions d'artistes com ara Plensa, Nazario o Peter Greenaway. El Quadern Robot també tanca. La directora, Anna Belsa, va ser de les primeres persones que van donar suport a artistes com ara Jordi Alcaraz i Chema Madoz, quan coordinava la galeria Joan Prats-Artgràfic. També ha tancat Contrast. I això s'afegeix a la mort de dos galeristes i col·leccionistes tan importants com han estat Francesc Mestre i Félix Cervera. De tots dos vam poder llegir al-

guns textos molt interessants: de Francesc Mestre, els articles difosos a internet. De Cervera, l'entrevista sobre arqueologia, col·leccionisme i política fiscal que va fer Marga Perera i va publicar la revista *Tendencias del mercado del arte*, al número de juny del 2019. En fi, cal dir que els últims anys també han nascut noves galeries d'art a Barcelona.

Gran llibre. Li han donat el premi Nobel de Literatura al noruec Jon Fosse, un autor minuciós i malenconiós. Crec que s'ho mereixia molt més una poeta romana anomenada Ana Blandiana. Ja té més de vuitanta anys, de manera que ja n'aniria sent hora.

Als jurats del Nobel els va venir de gust premiar Peter Handke, neci defensor dels militars genocides serbis, mentre que se'ls escapen els millors poetes contemporanis: tampoc no el van donar al portuguès Herberto Helder (1930-2015), encara poc conegut a Espanya.

Però em temo que en l'àmbit hispànic també hi ha menysteniments imperdonables. A l'estiu vaig tornar a llegir *Un jardín abandonado por los pájaros* (2013), de Marcos Ordóñez. Em sembla una obra mestra, al mateix nivell que els millors llibres dels meus narradors preferits: Albert Camus, Juan Rulfo, Natalia Ginzburg, Tolstoi... Però el millor llibre de Marcos Ordóñez evoca més aviat –i sintetitza– el millor de Fellini, Juan Marsé i fins i tot David Lynch. És biogràfic i autobiogràfic, però és novel·la. El relat és col·lectiu i personal. En un capítol rius i, al següent, et com-mous. És prosa, però és poesia. I no és a les llibreries perquè l'editorial –El Aleph– va desaparèixer.●

LLETRA PETITA

Magí Camps

Si voleu dir 'totis', no us n'estiguen

Quan estudiava Filologia a la Universitat de Barcelona (UB) als primers anys vuitanta, tenia un professor valencià, de qui no recordo el nom, que impartia l'assignatura de llatí vulgar. L'home tenia ínfulas polítiques i estava adscrit a Aliança Popular, la formació fundacional de Fraga Iribarne precedent del Partit Popular. Ja aleshores, aquest partit deia que la llengua valenciana no era la mateixa que la llengua catalana. Preguntat en una de les classes per aquesta qüestió, el professor va dir que, dins de les parets de la universitat, aquella afirmació no es podia fer. És a dir, una cosa és la ciència (el valencià i el català són una mateixa llengua) i una altra és la política (el realme de la mentida o de les opinions esbiaixades).

Des d'aleshores ha plogut molt, tot i que no tant com caldria, i la UB les ha vistes de tots colors. Entre altres barrabassades, ha sostingut durant força temps un llibre d'estil que era impropri d'una alma mater. Ara, finalment, ha reculat i ha restituit el masculí genèric com a gènere no marcat.

Explicava l'estimada Carme Junyent que en el programa d'una de les seves assignatures hi havia posat que els treballs es podien presentar en qualsevol de les llengües que ella entenia, però que quan el text va passar per correcció, aplicant-hi el llibre d'estil fins a les últimes conseqüències, li havien canviat

La UB rectifica i, tot i que potser de manera inconscient, ret homenatge a Carme Junyent

professora per professorat. A dreta llei, amb aquella modificació els seus alumnes podien presentar els treballs en qualsevol de les llengües que entengués qualsevol membre del claustre de professors de la facultat. I atès que es tractava de Filologia, el nombre de llengües era bastant elevat. Per sort, la UB ha rectificat i, tot i que potser de manera inconscient, ha retut homenatge a una de les seves docents més insignes.

La casualitat, o no, ha fet coincidir en el temps aquesta decisió de la UB amb un document de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans que analitza els límits normatius del llenguatge inclusiu. La institució que elabora la normativa de la llengua catalana es limita a dir quines solucions del llenguatge inclusiu s'avenen a la gramàtica de la llengua catalana i quines no. L'IEC no té res en contra que la gent faci servir el femení com a genèric o s'inventi recursos imaginatius com el *totis*. Com diu el seu president, Nicolau Dols, "totes aquestes iniciatives són molt lloables". Ara bé, una cosa és la política i els moviments cívics i socials, i una altra el que diu la ciència lingüística. I tenint en català un pronom com *tothom*, trobo bastant innecessari inventar-se un *totis* o desdoblant en "tots i totes". Però cadascú per on l'enfila.

mccamps@lavanguardia.es

MANÉ ESPINOSA

Festa i desplegament literari pels deu anys de Nollegiu

Xavier Vidal encara recorda quan la llibreria Nollegiu va obrir les portes, fa deu anys, al carrer Amistat de Barcelona. "No m'hauria imaginat mai que arribaríem on som avui, amb tres locals a ple rendiment" (Poblenou, Clot i Palafugell). Per celebrar-ho, va muntar ahir una festa amb 80 autors que van ocupar el carrer Pons i Subirà per brindar amb els lectors.